

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z powództwa A. B. i P. B.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 grudnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 9 listopada 2021 r. sygn. akt I ACa 343/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 3. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz A. B. i P. B. kwoty po 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I ACa 343/19 z powództwa A. B. i P. B. przeciwko Bank spółce akcyjnej w W., na skutek apelacji powodów, (pkt I) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 lutego 2019 r. (sygn. akt I C 740/18) w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 177 783,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kwoty po 5 900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; (pkt II) oddalił

apelację w pozostałej części; oraz (pkt III) orzekł o kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Pozwany skargą kasacyjną z 15 lutego 2022 r. zaskarżył powyższy wyrok w części, w zakresie pkt I i III, wnosząc o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonym zakresie oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego; a także o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej, w tym kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej, według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych.

Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną z 4 kwietnia 2022 r. wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego solidarnie, ewentualnie w częściach równych na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. występujących w sprawie zagadnieniach prawnych:

1. czy w przypadku dokonywania przez Sąd, na gruncie art. 385¹ k.c., oceny wypełnienia przez bank obowiązków informacyjnych względem kredytobiorcy dotyczących m.in. ryzyk związanych z zawieraną umową kredytu, w tym w szczególności ryzyka kursowego, Sąd winien uwzględniać, tak jak to ma

miejsce w przypadku oceny abuzywności spornych postanowień zawartych w § 1 ust. 3A, § 11 ust. 5, - stan wiedzy przedsiębiorcy co do możliwych i przewidywanych przez niego okoliczności i czynników czy też zmian m.in. w gospodarce o charakterze globalnym i wpływu tych zmian na stan zobowiązań kredytobiorcy wynikających z umowy kredytu, na dzień zawarcia umowy, czy też ocena wypełnienia przez przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych, winna być dokonywana z uwzględnieniem informacji jakich zakres wyznaczany jest *ex post* w stosunku do momentu zawarcia umowy kredytu;

2. czy wobec motywów uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., podjętej w sprawie III CZP 6/21, obszernie nawiązujących do bezskuteczności (nieważności) umowy, w okolicznościach, w których kredytobiorca żąda uznania postanowień umowy o kredyt waloryzowany za bezskuteczne i nie potwierdzi wiążącego dla kredytobiorcy charakteru kwestionowanych postanowień umownych (nie wyrazi na nie świadomej i wolnej zgody), na gruncie regulacji zawartej w art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. uzasadnione jest przyjmowanie każdorazowo, wskutek samego żądania unieważnienia umowy waloryzowany (indeksowany) kursem waluty obcej skutku w postaci trwałej bezskuteczności umowy *ex tunc*, równoważnego z jej nieważnością względnie jej nieważności, niezależnie od dokonania przez Sąd oceny, czy wdrożenie tak daleko idącego skutku jest niezbędne, aby w ramach ochrony kredytobiorcy konsumenta w relacji z bankiem jako przedsiębiorcą doszło do przywrócenia niezasadnie zaburzonej równowagi kontraktowej?

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa. Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy, który powinien wynikać z uzasadnienia

wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2022 r., I CSK 2371/22 i powołane tam orzecznictwo).

W zakresie pierwszego z formułowanych zagadnień prawnych Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że jego rozstrzygnięcie nie będzie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Przede wszystkim u podstaw rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego legło stwierdzenie, iż jest on związany wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie XVII Amc 1531/09, na mocy którego klauzula indeksacyjna o treści tożsamej z tą, którą kwestionują powodowie została wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Dalej Sąd drugiej instancji wskazał, że skoro w efekcie zastosowania sankcji wynikającej z art. 385¹ k.c. umowa została pozbawiona postanowień określających główne świadczenie stron i charakteryzujących ją pod względem powiązania świadczeń kursem waluty obcej, brak było możliwości utrzymania umowy w mocy, bowiem brak *essentialia negotii* powoduje, że umowa musi być uznana za nieważną. Sąd Apelacyjny nie przyjął wprost jako podstawy rozstrzygnięcia tezy, że pozwany nie wypełnił względem powodów obowiązków informacyjnych, co poruszone zostało przy ocenie zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz naruszenia przez bank dobrych obyczajów. Kwestie te miały marginalne znaczenie, wobec związania Sądu wyrokiem SOKiK. Tak więc, nawet pozytywna i korzystna dla pozwanego odpowiedź na postawione zagadnienie prawne nie miałaby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, zresztą skarżący sam nie wskazuje, że podnoszone przez niego wątpliwości znajdują się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy.

Przechodząc do oceny drugiego z zagadnień prawnych, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu na okolicznościach mieszczących się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji

i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, z 15 października 2002 r., III CZP 66/02).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać po pierwsze należy, iż skarżący jedynie pod pozorem zagadnienia prawnego stara się w zasadzie uzyskać komentarz do uchwały Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. sygn. akt III CZP 6/21. Po drugie odpowiedź na stawiane pytanie znajduje się wprost w ww. uchwale, ale także pozostałym orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22), choć niejednokrotnie rozbieżnym. Co do zasady, po usunięciu klauzul uznanych za abuzywne, umowa powinna wiązać w pozostałym zakresie. Skutek w postaci obowiązywania umowy pozbawionej elementów abuzywnych powinien być regułą, a jej upadek wyjątkiem, jeżeli zostaną wskazane przekonujące argumenty na rzecz tezy, że po wyeliminowaniu klauzuli indeksacyjnej umowa kredytu nie może wiązać stron. Reasumując, przedstawione zagadnienie nie jest problemem nowym, lecz doczekało się licznych omówień i rozstrzygnięć ze strony Sądu Najwyższego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (pkt 1 postanowienia), nie znajdując okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego (pkt 2 postanowienia) orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.), uznając, iż w braku solidarności między powodami, koszt wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika należało zasądzić w częściach równych.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.